

Araştırma Makalesi

Ebeveyn Gelişim Görüşmesi Üzerinden Yapılan Yansıtıcı İşleyiş Kodlama Sisteminin Psikometrik ÖzellikleriBurcu BESİROĞLU^{1*}, Sibel HALFON^{1*}¹ İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye**Makale Bilgisi****Anahtar kelimeler:**

Ebeveynin zihinselleştirme kapasitesi, yansıtıcı işleyiş, Ebeveyn Gelişim Görüşmesi, psikometrik özellikler

Öz

Ebeveynin yansıtıcı işleyişi kendisi, çocuğu ve ikisi arasındaki ilişkiye dair zihin durumları hakkında düşünebilme, bunları birbirine bağlayabilme ve etkilerini tahmin etme becerisidir. Bu çalışmada, Ebeveyn Gelişim Görüşmesi üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Çalışmaya bir üniversite kliniğinde psikoterapi hizmetine başvurmuş 115 anne (Ortyaş = 36.01 yaş, SS = 4.96) ve çocukları (Ortyaş = 6.99 yaş, SS = 2.09, %41.7 kız) katılmıştır. Ebeveynlerle Ebeveyn Gelişim Görüşmesi yapılmış, görüşme yansıtıcı işleyiş kapasitesi kodlama sistemi üzerinden değerlendirilmiştir. Ayrıca, ebeveynlerin sosyo-demografik bilgileri ve bağlanma stili ile çocukların duyu düzenlemesi, ifade edici dil becerisi, çocukluk çağı deneyimleri ve davranış sorunları ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Açımlayıcı ve Doğrulamalı Faktör analizi sonuçları üç faktörlü bir yapı ortaya çıkarmış ve her faktörün iç tutarlılık değerlerinin yeterli olduğu görülmüştür. Bunlar kavramsal olarak, çocuk- (ebeveynin çocuğunun duygularını yansıtıcı işleyiş kapasitesi), ilişki- (ebeveynin anne-çocuk arasındaki ilişkiyle ilgili yansıtıcı işleyiş kapasitesi) ve kendi-odaklı (ebeveynin kendi duygularını yansıtıcı işleyiş kapasitesi) faktörler şeklinde isimlendirilmiştir. Çocuk-odaklı yansıtıcı işleyiş kapasitesi sosyoekonomik durum ile pozitif yönde ilişkilidir. İlişki-odaklı yansıtıcı işleyiş kapasitesi ebeveynin kaçınmacı bağlanma stili, eğitim seviyesi, sosyoekonomik durumu, annenin sahip olduğu çocuk sayısı ve çocuğun olumlu ve olumsuz deneyimleri ile ilişkilidir. Kendi-odaklı yansıtıcı işleyiş kapasitesi ise annenin sahip olduğu çocuk sayısı, çocuğun ifade edici dil becerisi, duyu düzenlemesi ve dışsallaştırma sorunlarıyla ilişkilidir. Sonuçlar Ebeveyn Gelişim Görüşmesi üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin Türkiye'deki klinik örneklemede kendi- ve ilişki-odaklı yansıtıcı işleyiş kapasitesini ölçmek için yeterli olabileceğini, çocuk-odaklı yansıtıcı işleyiş kapasitesini ölçmek için geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Abstract**Keywords:**

Parental mentalization, reflective function, Parent Development Interview, psychometric properties

Parental reflective function is parents' ability to think about, infer, and interpret mental states of themselves, their child, and their relationship. In the current study, we examined the psychometric properties of the reflective function coding system on the Parent Development Interview. Data collected from 115 mothers who applied to a university mental health clinic seeking services (Mage = 36.01 years, SD = 4.96) and their children (Mage = 6.99 years, SD = 2.09, 41.7% girls). Parents were interviewed via the Parent Development Interview which was coded via mentalization coding system. Information about parents' socio-demographics and attachment organization, and children's affect-regulation, linguistic aptitude, history of maltreatment, and problem behaviors was collected. Exploratory and confirmatory factor analyses revealed three-dimensional structure and reliability analyses revealed good internal consistencies for each dimension. These dimensions were termed as child- (parents' reflective function about child's feelings), relation- (parents' reflective function about mother-child relationship), and self-focused (parents' reflective function about their own feelings) dimensions. Child-focused parental reflective function was associated with socioeconomic status. Relation-focused parental reflective function was related to parents' avoidant attachment style, education level, socioeconomic status, number of children, and children's positive and adverse experiences. Self-focused parental reflective function was associated with the number of children, children's expressive language, affect regulation, and externalizing problems. The results demonstrated that reflective function coding on the Parent Development Interview is a good measure to assess self- and relation-focused parental reflective function, yet improvement seems necessary on child-focused parental reflective function of clinical sample in Turkey.

*Sorumlu Yazar, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Santralistanbul, Kazım Karabekir Cad. No: 2/13, Eyüpsultan/İstanbul
e-posta: burcu.besiroglu@bilgi.edu.tr
DOI: 10.31682/ayna.824479
Gönderim Tarihi (Received): 11.11.2020; Kabul Tarihi (Accepted): 22.04.2021
2148-4376

Giriş

Zihinselleştirme, kişinin kendisinin ve başkalarının davranışlarını düşünce, istek, niyet, ihtiyaç ve duygu gibi zihin durumları üzerinden anlama ve bunları birbirine bağlayabilme yetisidir (Fonagy ve diğerleri, 1998). Zihinselleştirme çok boyutlu bir beceridir (Fonagy ve diğerleri, 1998; Luyten ve Fonagy, 2014). Otomatik yapılabileceği gibi daha bilinçli ve kasıtlı bir çaba gerektirebilir. Yapılan çıkarımlar kişinin kendisi veya başkaları ile ilgili olabilir. Davranış ve yüz ifadesi gibi dış özelliklere ya da duygu ve biliş (düşünce, niyet, inanç vb.) gibi iç dünyaya ait özelliklere dayanabilir. Zihinselleştirme yetisi, genel olarak yansıtıcı işleyiş yetisi üzerinden ölçülmektedir (Fonagy ve diğerleri, 1998).

Ebeveynin, çocuğunun zihin durumlarına duyarlı olma ve bu durumları yansıtma becerisi, ebeveyn zihinselleştirme ya da ebeveyn yansıtıcı işleyiş [EYİ] yetisi olarak tanımlanır. Ebeveynin bu işlevi çocuğun duygularını anlama ve düzenleme, kendini tanıma ve sosyal durumları anlama becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynar (Fonagy ve diğerleri, 2002; Fonagy ve Target, 1998; Grienberger, Kelly ve Slade, 2005; Slade, 2005). EYİ, bağlanmanın ebeveyninden bebeğe ve ebeveyn-çocuk ilişki düzeninin sonraki nesillere aktarımında oldukça önemli bir etmendir (Fonagy ve diğerleri, 1991). Ebeveynin çocuğuyla olan ilişkisini ve ebeveynlik deneyimlerini zihinselleştirme yetisini değerlendirmek amacıyla Ebeveyn Gelişim Görüşmesi [EGG] geliştirilmiştir (Slade ve diğerleri, 2003). Bu görüşme yarı-yapılandırılmış bir klinik değerlendirme yöntemidir ve yansıtıcı işleyiş değerlendirme sistemi ile kodlanmaktadır (Fonagy ve diğerleri, 1998). Ancak bu kodlama sistemi Türkiye'ye henüz uyarlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, Ebeveyn Gelişim Görüşmesi üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin psikometrik özelliklerini çocukları için psikoterapi hizmeti almak için bir üniversite kliniğine başvuran annelerden oluşan örneklem ile incelemektir.

Ebeveyn Yansıtıcı İşleyiş Kapasitesinin Değerlendirilmesi

Ebeveyn Gelişim Görüşmesi [EGG], ebeveynin kendi ebeveynlik deneyimlerini, çocuğunun zihin durumlarını ve ebeveynin çocuğuyla olan ilişkisini yansıtma becerisini değerlendirir (Slade ve diğerleri, 2003). Bu görüşmede ebeveyn çocuğuyla kurduğu mevcut ilişki hakkında sorular sorulur ve günlük yaşamdan örnekler vermesi istenir (Slade, 2005; Slade, Bernbach, Grienberger ve diğerleri, 2005). EYİ kodlaması, ebeveynin zihin durumlarını tanıma ve bunları yansıtma becerilerini değerlendirir. Ebeveynler zihin durumlarını dört farklı şekilde yansıtabilir. Bunlardan bir tanesi, zihin durumlarının doğası hakkında farkındalıktır. Örneğin; ebeveyn çocuğunun zihin durumundan kesinlikle emin olamayacağını ancak bunun üzerine tahminde bulunabileceğini fark edebilir. İkinci olarak,

ebeveyn davranışlarının altında yatan zihin durumlarını belirleyebilir. Örneğin; ebeveyn kendi duygularının çocuğunun duygu ve davranışlarını etkileyeceğini düşünebilir. Üçüncü olarak, ebeveyn zihin durumlarının gelişimsel özelliklerini fark edebilir. Örneğin; ebeveyn kendi anne ve babası ile ilişkisinin çocuğu ile ilişkisini etkilediğini sezebilir. Son olarak, ebeveyn kendi zihin durumlarının görüşmeyi yaptığı kişiyi etkileyebileceğini ön görebilir. Örneğin; ebeveyn görüşmeciyile aynı zihin durumunu paylaşmadığını ve bazı ifadelerin görüşmeci tarafından hemen anlaşılamayacağını fark edebilir.

Yüksek seviye EYİ, duygusal durumlarda ebeveynin yansıtıcı işleyiş kapasitesini koruyabildiğini ve çocuğuyla etkileşim halindeyken yukarıda bahsedilen zihinselleştirme özelliklerinden birkaç tanesini aynı anda uygulayabildiğini gösterir. Orta seviye EYİ, ebeveynin kendisinin ve çocuğunun zihin durumlarını tanıyabildiği ancak yukarıda bahsedilen zihinselleştirme özelliklerinden en fazla bir tanesini kullanabildiği zaman puanlanır. Görüşme sırasında, ebeveyn düşmanca, tuhaf (mantıksızlık varsayımı olmadan anlaşılması zor olan) ve/veya uygunsuz ifadeler kullanabilir. Bu ifadeler, EYİ kapasitesinin düşük seviyede olduğunu ya da olmadığını gösterir. Örneğin; bu seviyedeki bir ebeveyn çocuğunu şeytana benzetebilir ya da çocuğunun davranışlarının nedenini intikam alma çabası olarak atfedebilir.

EYİ'nin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları

EYİ kodlama sisteminin geçerliği çoğunlukla Yetişkin Bağlanma Görüşmesi (Adult Attachment Interview; Fonagy ve diğerleri, 1998) ile değerlendirilmektedir (Sleed ve diğerleri, 2018). Ancak, EGG üzerinden yapılan kodlama sisteminin psikometrik özellikleri hakkında çok az bilgi bulunmaktadır. EGG üzerinden yapılan kodlama sisteminin geçerlik ve güvenirliliğini inceleyen sınırlı sayıdaki çalışmalar, yüksek-risk grupları ile klinik örneklerle yürütülmüştür. Sleed ve diğerleri (2018) tarafından yapılan çalışmada, EYİ puanlamasının kodlayıcılar arası güvenirliliği (.87) ve iç tutarlılığı ($\alpha = .90$) yüksektir. Çalışmada elde edilen tek boyutlu faktör yapısı modele daha iyi uymaktadır. EYİ puanı, çocuğun yaşı ile annenin yaşı, eğitim düzeyi ve sözel olmayan zekâ seviyesi ile olumlu yönde; sahip olduğu çocuk sayısı ve uzun dönem işsiz kalmasıyla olumsuz yönde ilişkilidir.

Bazı çalışmalar EYİ'nin zihinselleştirmenin kimin hakkında yapıldığına göre ayrışan çok boyutlu bir beceri olduğunu göstermektedir (Borelli ve diğerleri, 2016; Smaling ve diğerleri, 2016; Suchman ve diğerleri, 2010). Suchman ve diğerleri (2010) ile Borelli ve diğerleri (2016) çocuk- ve kendi-odaklı olmak üzere iki faktörlü bir yapı, Smaling ve diğerleri (2016) ise çocuk-, kendi- ve ilişki-odaklı olmak üzere üç faktörlü bir yapı bulmuşlardır. Çocuk-odaklı EYİ çocuğun güvenli bağlanma seviyesi ile olumlu yönde ilişkilidir ve bu ilişkiye ebeveynin kaçınmacı bağlanma stili aracılık etmektedir (Borelli ve diğerleri, 2016). İlişki-

odaklı EYİ çocuğun fiziksel saldırganlığıyla olumsuz yönde ilişkilidir (Smaling ve diğerleri, 2016). Kendi-odaklı EYİ çocuğun olumsuz duygusallığı ve dışsallaştırma sorunu (Smaling ve diğerleri, 2016) ile ebeveynin çocuğa karşı hassasiyeti ve çocuğun sosyo-duygusal ve bilişsel gelişimi ile olumlu yönde ilişkilidir (Suchman ve diğerleri, 2010).

EYİ'nin Gelişimsel İşlevleri

EYİ genel olarak anne-bebek ilişkisinde yordandığı için erken çocukluk döneminde çocuk kendini sözel olarak ifade etmekte zorlandığından EYİ çocuğun kendine dair farkındalığının gelişmesine yardımcı olmaktadır (Grienenberger ve diğerleri, 2005). Ancak EYİ çocukların gelişimsel evrelerinde farklı şekilde işlev göstermekte, özellikle çocukların kendilerini ifade etme becerilerinin geliştiği okul öncesi ve orta çocukluk döneminde önemli bir rol oynamaktadır (Borelli ve diğerleri, 2016). Okul öncesi ve orta çocukluk döneminde, kreşte, okulda ve arkadaşlarla daha fazla zaman geçirilmesi ebeveynin çocuğunu direkt gözlemleme şansını azaltır. Bu nedenle ebeveyn, çocuğunun biliş ve duygularını anlamak için daha fazla çaba sarf etmelidir. Ayrıca, zamanla, çocuklar kendi duygularını kontrol etme ve saklama konusunda daha yetkin hale gelir ve bireyselliklerine daha fazla önem verirler. Bu durum, ebeveynin tehdit ve kaygı duygusunu artırır, dolayısıyla ebeveynin kendi zihin durumlarını yakından izlemesini gerektirir (Borelli ve diğerleri, 2016).

Sınırlı incelemeye rağmen, okul öncesi ve orta çocukluk döneminde yapılan çalışmalar, EYİ kapasitesinin çocuğun güvenli bağlanma düzeyi (Borelli ve diğerleri, 2016) ve zihinselleştirme kapasitesiyle (Scopesi ve diğerleri, 2015) olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, güvenli bağlanma özelliklerinin ebeveynin çocuğa iletiminde EYİ kapasitesi aracılık etmektedir (detaylı bilgi için bkz. Katznelson, 2014). Çocuğuna güvenli bağlanan ebeveyn kendi ihtiyaçlarını ikinci plana koyarak çocuğunun ihtiyaçlarını kolay bir şekilde fark edebilir, çocuğunun ayrı bir iç dünyaya sahip olduğunu kabul edebilir ve bu iç dünyayı daha fazla yansıtabilir (Alvarez-Monjarás ve diğerleri, 2019). Güvensiz bağlanan ebeveyn ise genellikle çocuğunun zihin durumlarını aklında tutmakta zorlanır veya çocuğunun davranışları hakkında düşmanca atıflarda bulunur (Fonagy ve diğerleri, 2002; Luyten ve diğerleri, 2017).

Yüksek EYİ, orta çocukluk döneminde çocuğun zihinselleştirme kapasitesini destekler (Camoirano, 2017). Yüksek EYİ, özellikle, çocuğun zihin durumu hakkında daha fazla konuşması (Scopesi ve diğerleri, 2015) ve daha çok yansıtıcı işleyiş sergilemesiyle ilişkilidir (Benbassat ve Priel, 2012). Yüksek EYİ, çocukların duygu düzenlemesi (Camoirano, 2017; Fonagy ve diğerleri, 2002) ve dil yeteneği (Fonagy ve Target, 1997) gibi duygusal ve bilişsel gelişimlerinde önemli bir rol oynar. Ayrıca EYİ, duyarlılık ve ilgili olma gibi ebeveynlik

davranışlarını etkiler ve dolaylı olarak çocukların içselleştirme sorunlarına (depresyon, kaygı vb.) karşı koruyucu bir rol oynarken (Benbassat ve Priel, 2012) dışsallaştırma sorunları (karşıt olma-karşı gelme bozukluğu, davranım bozukluğu vb.) riskini artırır (Borelli ve diğerleri, 2016; Ha ve diğerleri, 2011). Özellikle, erken zamanda görülen dışsallaştırma sorunlarının orta çocuklukta devam etmesinde EYİ önemli bir etmendir (Ha ve diğerleri, 2011). Ayrıca, EYİ travmatik çocukluk çağı deneyimleriyle negatif yönde ilişkilidir (Ensink ve diğerleri, 2016).

Türkiye bağlamında bakıldığında ise ailelerin çocuklarının zihin durumlarına verdiği tepkiler daha çok bebeklik ve erken çocukluk döneminde, ebeveynlik davranışları üzerinden dolaylı olarak incelenmektedir (örn., Baydar ve Akcinar, 2015; Corapci ve diğerleri, 2012; Nacak ve diğerleri, 2011; Sen ve diğerleri, 2014). Bu çalışmalar, çocukların duygu ifadelerine karşılık ebeveynlerinin verdiği tepkilere odaklanmaktadır. Çalışmaların bulguları sosyoekonomik durumun önemini de ortaya koymaktadır. Sosyoekonomik durumu yüksek olan ebeveynler çocuğunun ihtiyaçlarına karşı daha ilgili ve duyarlı davranırken (Baydar ve Akcinar, 2015; Sen ve diğerleri, 2014), sosyoekonomik durumu düşük olan ebeveynler çocuğunun bireyselliğini daha az önemsemekte, çocuğun duygu ifadelerine karşı daha az tahammül sergilemekte ve duygu ifadelerini çoğunlukla küçümsemekte ve cezalandırmaktadır (Corapci ve diğerleri, 2012; Nacak ve diğerleri, 2011). Çok az sayıda çalışma, ebeveynin zihinselleştirme kapasitesini doğrudan araştırmaktadır (örn., Halfon ve diğerleri, 2017). Halfon ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlerin ve çocuğun zihin durumu konuşması, oyun sırasında Anlatılardaki Zihin Durumlarını Kodlama Sistemi (Bekar ve Corapci, 2016) ile kodlanmıştır. Çalışmanın bulguları, okul çağındaki çocukların ebeveynlerinin oyun ortamında, duygulardan ziyade kendilerinin ve çocuklarının bilişsel durumları (düşünce, niyet vb.) hakkında konuştuklarını göstermiştir. Çocuğun yaşı ilerledikçe ebeveynleri, çocuğunun zihin durumlarından daha az bahsetmiştir. Ebeveynin ve çocuğun kendi zihin durumları hakkında konuşması çocuğun oyun içindeki duygu düzenleme becerisini desteklemiştir. Diğer yandan, çocuğun zihin durumları hakkında, özellikle bilişleriyle ilgili konuşmaları çocuğun dışsallaştırma ve davranış sorunlarıyla güçlü bir şekilde olumlu yönde ilişkilidir.

Çalışmanın Amacı

Ebeveynin zihinselleştirme kapasitesi çocuğun sosyo-duygusal gelişimi için oldukça önemlidir. Türkiye’de bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Çalışmaların çoğunluğu zihinselleştirme kapasitesini dolaylı yoldan ebeveynlik davranışları üzerinden ya da doğrudan oyun-temelli ölçüm araçlarıyla incelemektedir. Ancak bu ölçüm yöntemleri ebeveyn zihinselleştirme kapasitesini değerlendirmekte yeterli değildir. Zihinselleştirme seviyesinin

detaylı ölçümü için ebeveyn zihin durumlarına atıfta bulunmalı, zihin durumları ve davranışlar arasında bağlantı kurmalı ve bunları yansıtmalıdır. Bu nedenle, Türkiye’de EYİ gibi çok boyutlu bir araçla zihinselleştirme kapasitesinin araştırılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada, EGG üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin geçerlik ve güvenilirliği okul öncesi ve okul çağı çocukları için psikoterapi desteğine başvuran annelerden oluşan bir örneklem ile incelenmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın amacı, EYİ kodlama sisteminin yapı geçerliğini, güvenilirliğini ve yordayıcı geçerliğini araştırmaktır. Önceki çalışmalar, zihinselleştirmenin sosyo-demografik özellikler; ebeveynin bağlanma özellikleri ile çocuğu davranış sorunları, duygu düzenleme becerisi ve dil yeteneği ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, yordayıcı geçerliği değerlendirmek amacıyla kodlama sisteminin bu değişkenlerle ilişkisi incelenecektir.

Yöntem

Örneklem

Bu çalışmanın verisi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık Merkezi’ne [PDM] çocuğu için psikoterapi hizmeti alma amacıyla başvuran 115 anneden elde edilmiştir (Tablo 1). Bu örneklemdeki veri, PDM’de yürütülen psikoterapi etkililiği araştırması kapsamında toplanmış ve veri havuzundaki verileri inceleyen çalışmalarla kısmi örtüşmeler bulunmaktadır. Annelerin yaşı 24 ile 53 arasındadır (Ortyaş = 36.01 yaş, SS = 4.96). Çocukların 48’i kız (%41.7) ve 67’si erkektir (%58.3). Çocukların yaşı 3 ile 10 arasındadır (Ortyaş = 6.99 yaş, SS = 2.09). Örneklemdeki 25 çocuk (%22.3) anaokuluna, geri kalanı ilkokula gitmektedir.

Veri Toplama Araçları

Ön Görüşme Formu. Annenin yaşı, eğitim seviyesi, sosyoekonomik durumu, sahip olduğu çocuk sayısı ve çocuğunun yaşı gibi demografik bilgiler standart ön görüşme formu ile alınmıştır. Annenin eğitim seviyesi, tamamladığı örgün eğitim düzeyine göre değerlendirilmiştir (0 = okuma-yazması yok, 6 = yüksek lisans veya profesyonel derece).

Ebeveyn Yansıtıcı İşleyiş Kodlama Sistemi. EYİ, EGG’nin kısa versiyonu (Slade ve diğerleri, 2003) üzerinden değerlendirilmiştir. Bu görüşme, EGG’nin İngilizce eğitimini almış ve klinik psikoloji alanında öğretim üyesi bir akademisyen ile yüksek lisansını tamamlamış bir klinik psikolog tarafından tercüme-geri tercüme yöntemiyle çevrilmiştir. Çeviri yapıldıktan sonra, alanında en az 10 yıllık deneyime sahip bir klinik psikolog tarafından çeviriler özgün görüşmeyle karşılaştırılmış ve öneriler üzerine görüşmenin Türkçe metninin son hali verilmiştir. EGG yarı yapılandırılmış bir klinik görüşmedir. Görüşme ebeveynin

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Özellikleri (N = 115)

	N (%)	Ort. (SS)	Ortanca Değer
Annenin yaşı (yıl)		36.01 (4.96)	36.00
24-36 yaş	61 (55.5)		
37-53 yaş	49 (45.5)		
Annenin eğitim seviyesi			
İlk/orta okul	38 (34.5)		
Lise	34 (30.9)		
Lisans ve üstü	38 (34.5)		
Aylık brüt gelir		3452.17 (1010.85)	3000
2000 TL	23 (20.0)		
3000-4000 TL	77 (67.0)		
5000 TL ve üstü	15 (13.0)		
Annenin sahip olduğu çocuk sayısı		1.94 (.73)	2.00
1-2 çocuk	93 (81.6)		
3-4 çocuk	21 (18.4)		
Çocuğun yaşı (yıl)		6.99 (2.09)	7.00
3-5 yaş	27 (23.5)		
6-8 yaş	58 (50.4)		
9-10 yaş	30 (26.1)		
Çocuğun cinsiyeti			
Kız	48 (41.7)		
Erkek	67 (58.3)		
Çocuğun başvuru nedeni			
Dışsallaştırma şikayetleri (kurallara uymama, öfke vb.)	48 (42.1)		
İçselleştirme şikayetleri (kaygı, depresyon vb.)	36 (31.6)		
Okulla ilgili sorunlar	22 (19.3)		
Sosyal ilişkilerle ilgili sorunlar	8 (7.0)		
Çocukların klinik özellikleri, ÇDDÖ^a			
İçselleştirme sorunları	22 (19.1)		
Dışsallaştırma sorunları	11 (9.5)		
Komorbid	59 (51.3)		
Klinik düzeyde olmayan	23 (20)		

Not 1. Cinsiyet gölge değişken olarak kodlanmıştır (0 = kız, 1 = erkek). ÇDDÖ = Çocuk ve Genç Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği.

Not 2. a ÇDDÖ için kesme puanı = t puanı < 60: Klinik olmayan, 60 ≤ t puanı: Sınır ya da klinik düzeyde (Achenbach, 1991).

çocuğu ve anne-çocuk arasındaki ilişkiye dair görüşü, ebeveyn olarak annenin duygusal deneyimleri ve çocuğun ayrılık ve üzüntüye karşı verdiği tepkiler hakkında 29 tane soru içermektedir. Bu sorulardan 14 tanesi ebeveyni kendisinin ve çocuğunun zihin durumları üzerine yansıtıcı bir şekilde düşünme konusunda hazırlamaktadır (örn., “Çocuğunuzda en çok ne hoşunuza gidiyor?”, “Bir anne olarak kendinizi tanımlayabilir misiniz?”). Geri kalan 15

soruda ise ebeveynlerden, zihin durumlarına atıfta bulunarak yansıtıcı işleyiş kapasitelerini göstermeleri açıkça istenmektedir (örn., “Son bir hafta içinde, çocuğunuzla gerçekten iyi anlaştığınız bir anı anlatabilir misiniz?”, “Son 1-2 hafta içinde, bir anne olarak kendinizi öfkeli hissettiğiniz bir anı anlatır mısınız? Bu duygular, çocuğunuzu nasıl etkiliyor?”).

Görüşme, bire bir deşifre edildikten sonra Yansıtıcı İşleyiş Puanlama Kılavuzu’na (The Addendum to the Reflective Functioning Scoring Manual; Slade, Bernbach, Grienenberger ve diğerleri, 2005) göre kodlanmaktadır. EYİ kapasitesi ebeveynin kendisinin ve çocuğunun zihin durumları hakkında düşünmesini ve bunları yansıtmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, kodlama ebeveynin yansıtıcı işleyiş kapasitesini göstermesini açıkça isteyen 15 soru üzerinden yapılmaktadır. Bu sorular ayrı ayrı puanlandıktan sonra görüşmenin tamamı da kodlanmaktadır. Elde edilen “genel puan” ayrı ayrı puanlanan soruların ortalaması değil, annenin zihinselleştirme kapasitesini görüşmenin geneli üzerinden yansıtan bir değerlendirmedir. Kodlama 11’li bir sistemde (-1 = negatif yansıtıcı işleyiş, 9 = tam/olağanüstü yansıtıcı işleyiş, 5 = olağan yansıtıcı işleyiş, bir başka deyişle, temel yansıtıcı işleyiş kapasitesinin varlığı) değerlendirilmektedir. Kodlayıcılar puanlamaya tek sayı vererek başlamakta, cevabın içeriğine göre puanlamayı düzenlemektedirler. Eğer ebeveyn düşmanca, tuhaf ya da uygun olmayan cevap verirse bu ifadeler -1 ile puanlanır çünkü bu ifadeler ebeveynin yansıtıcı bir duruş almaya karşı direnç sergilediği anlamına gelir. Ebeveyn sorulara cevap vermekten kaçarsa bu ifadeler 1 ile puanlanır çünkü bu ifadeler ebeveynin yansıtıcı bir duruşa sahip olmadığını gösterir. Ebeveynin zihin durumuna atıfta bulunması ancak ifadelerinde bu durumları detaylandırmaması ve yansıtması 3 ile puanlanır. Bu puan, ebeveynin basit seviye zihinselleştirme kapasitesine sahip olduğunu belirtir. Ebeveynin yansıtıcı işleyiş şekillerinden herhangi birini kullanarak davranış ve zihin durumları arasında ilişki kurduğu ifadeler 5 ile puanlanır. Bu puan, ebeveynin temel seviye yansıtıcı işleyiş kapasitesine sahip olduğu anlamına gelir. Ebeveynin alışlıktan daha fazla detay vererek zihin durumlarıyla davranışlar arasındaki ilişki hakkında nedensel açıklamalar yapması 7 ile puanlanır. Bu puan, ebeveynin belirgin bir şekilde yansıtıcı duruşa sahip olduğunu gösterir. Duygu yüklü durumlarda ebeveynin yansıtıcı duruşunu koruyup olayı herkesin bakış açısıyla anlama çabası 9 ile puanlanır çünkü bu ifadeler ebeveynin zor durumlarda dahi yansıtıcı işleyiş kapasitesine sahip olduğunu belirtir.

Görüşmeler, Anna Freud Merkezi’nde kodlama akreditasyonu almış dört kodlayıcı tarafından çift kodlanmıştır. Eğitimleri yaklaşık üç gün, toplamda 18 saat sürmüştür. Eğitimin ilk gününde yansıtıcı işleyiş kapasitesine, şekillerine, EGG’ye ve kodlama sistemine giriş yapılmış, sonrasında örnek görüşmeler üzerinden kodlama çalışmalarlarıyla eğitime devam edilmiştir. Eğitimde yansıtıcı işleyiş kapasitesinin farklı seviyelerini en iyi yansıttığı düşünülen

10 görüşme üzerinde çalışılmıştır. Kodlayıcılar, eğitimde çalışılan 10 görüşmenin yanı sıra, 10 ek görüşmeden oluşan güvenilirlik setini kodladıktan sonra akreditasyon almıştır.

Yakın İlişkilerde Kendini Deneyimleme Ölçeği [YİYE]. Yetişkin bağlanma boyutlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Fralely ve diğerleri, 2000). Anne tarafından doldurulan ölçekte 36 soru bulunmaktadır. Kaçınmacı bağlanma stilini ölçen 18 soru, samimiyetten kaynaklanan rahatsızlık hissi ve bağımsızlık arayışı hakkındadır. Kaygılı bağlanma stilini ölçen 18 soru ise reddedilme ve terk edilme korkusunu içermektedir. Ölçek 7'li Likert tipinde (1 = kesinlikle katılmıyorum, 7 = kesinlikle katılıyorum) değerlendirilmektedir. Ölçeğin özgün formu yüksek iç tutarlılık ($\alpha = .91$ kaçınmacı bağlanma için, $.93$ kaygılı bağlanma için) ve iyi test-tekrar test güvenilirliğine sahiptir (sırasıyla kaçınmacı ve kaygılı bağlanma için $\beta = .90$ ve $.92$, $R_2 = .84$ ve $.85$; Sibley ve diğerleri, 2005). Ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu (Selcuk ve diğerleri, 2005) da yüksek iç tutarlılık ($\alpha = .86$ kaçınmacı bağlanma için, $.90$ kaygılı bağlanma için) ve iyi test-tekrar test güvenilirliğine sahiptir ($r = .81$ kaçınmacı bağlanma için, $.82$ kaygılı bağlanma için). Bu çalışmada, alt ölçekler yüksek iç tutarlılığa ($\alpha = .83$ kaçınmacı bağlanma için, $.87$ kaygılı bağlanma için) sahiptir.

Zor Çocukluk Deneyimleri Ölçeği [ZÇDÖ]. İlk 18 yıl boyunca evdeki istismar, ihmal ve işlev bozukluğu deneyimlerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Murphy ve diğerleri, 2014). Ölçek çocuğun olumsuz deneyim geçmişini ölçmek amacıyla anne tarafından doldurulmuştur. Ölçekte 24 soru bulunmakta; olumlu ve olumsuz deneyimler olmak üzere iki alt ölçek puanı hesaplanmaktadır. Ölçekteki 16 madde 5'li Likert tipinde (0 = asla, 4 = çok sık), geri kalan sorular ikili sistemde (0 = hayır, 1 = evet) değerlendirilmektedir. Ölçeğin özgün ve Türkçeye uyarlanmış formu (Gündüz ve diğerleri, 2018) olumsuz deneyimler alt ölçeği için yüksek iç tutarlılığa sahiptir (sırasıyla $\alpha = .88$ ve $.74$). Bu çalışmada, alt ölçekler yüksek iç tutarlılığa ($\alpha = .87$ olumlu deneyimler için, $.75$ olumsuz deneyimler için) sahiptir.

Duygu Düzenleme Ölçeği [DDÖ]. Anne tarafından doldurulan ölçek, çocuğun duyguları düzenleme kapasitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Shields ve Cicchetti, 1997). Ölçekte 24 soru bulunmakta, duygu düzenleme ve duygusal değişkenlik/olumsuzluk olmak üzere iki alt ölçek puanı hesaplanmaktadır. Duygu düzenleme alt ölçeğini oluşturan sekiz soru duygu farkındalığı, duygu ifadelerinin uyumlu düzenlenmesi ve empati hakkındadır. Duygusal değişkenlik/olumsuzluk alt ölçeğini oluşturan 16 soru esneklik eksikliği, öfke düzensizliği ve hızlı değişen ruh hali hakkındadır. Ölçek 4'lü Likert tipinde (1 = asla, 4 = neredeyse her zaman) değerlendirilmektedir. Özgün ölçeğin iç tutarlılık katsayısı yüksek seviyededir ($\alpha = .83$ duygu düzenleme için, $.96$ duygusal değişkenlik/olumsuzluk için). Ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu (Batum ve Yagmurlu, 2007) da yüksek iç tutarlılığa sahiptir ($\alpha = .73$ duygu düzenleme için, $.75$ duygusal

değişkenlik/olumsuzluk için). Bu çalışmada, ölçek yeterli seviyede iç tutarlılığa sahiptir ($\alpha = .62$ duygu düzenleme için, $.79$ duygusal değişkenlik/olumsuzluk için).

Çocuk ve Genç Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (ÇDDÖ/1.5-5 yaş; ÇDDÖ/6-18 yaş). Çocukların davranış sorunlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Achenbach, 1991). Anne tarafından doldurulan ölçeğin 1.5-5 ve 6-18 yaş grubu için özel olarak geliştirilmiş iki ayrı formu bulunmaktadır. Ölçekte 1.5-5 yaş grubu için 99, 6-18 yaş grubu için 112 soru bulunmakta; her iki form için içselleştirme (sosyal içe dönüklük, somatik sorunlar, depresyon gibi), dışsallaştırma (dikkat dağınıklığı, saldırgan davranışlar gibi) ve toplam sorunlar olmak üzere üç alt ölçek puanı hesaplanmaktadır. Ölçek 3'lü Likert tipinde (0 = doğru değil, 2 = çok ya da sıklıkla doğru) değerlendirilmektedir. Ölçeğin özgün formu (Achenbach ve Rescorla, 2001) yüksek iç tutarlılık ($\alpha = .90$ içselleştirme sorunu için, $.94$ dışsallaştırma sorunu için, $.97$ toplam sorunlar için) ve test-tekrar test güvenilirliğine sahiptir ($r = .91$ içselleştirme sorunu için, $.92$ dışsallaştırma sorunu için, $.94$ toplam sorunlar için). Aynı şekilde, ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu (Erol ve Şimşek, 2010) yüksek iç tutarlılık ($\alpha = .91$ içselleştirme sorunu için, $.92$ dışsallaştırma sorunu için, $.94$ toplam sorunlar için) ve test-tekrar test güvenilirliğine sahiptir ($r = .93$ bütün alt ölçekler için). Bu çalışmada, içselleştirme, dışsallaştırma ve toplam sorunlar alt ölçeklerinin iç tutarlılık seviyesi 1.5-5 yaş (sırasıyla, $\alpha = .88, .92$ ve $.94$) ve 6-18 yaş formları (sırasıyla, $\alpha = .88, .90$ ve $.95$) için yüksek seviyededir.

Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil Kelime Testi [TİFALDİ]. Çocuğun ifade edici dil becerisini değerlendirmek adına TİFALDİ'nin İfade Edici alt testi (Berument ve Güven, 2010) uygulanmıştır. Bu alt test, Peabody Resim Kelime Testi'nin Türkçe eş değeridir. Çocuklara tek tek siyah-beyaz resimli kartlar gösterilmekte ve çocuktan karttaki resmin ne olduğunu söylemesi istenmektedir. Alt testte toplam 80 kart bulunmaktadır. Alt test çocuğun yaşına uygun maddeden başlamakta ve belli bir yanlış sayısında sonlandırılmaktadır. Puanlar madde zorluğuna, bilmeden fakat tahmin ederek doğru cevap verme olasılığına ve başarı oranına göre belirlenen madde yüküne bağlı olarak üç parametrelili madde yanıt teorisi ile hesaplanmaktadır. Alt test, 2-12 yaş arası tipik gelişim gösteren çocukların ifade edici dil becerisini değerlendiren geçerli ve güvenilir (α aralığı = $.86 - .90$) bir testtir.

İşlem

Bu çalışmada, PDM bünyesindeki Psikoterapi Araştırma Laboratuvarı'na çocukları için psikoterapi hizmeti başvurusu yapmış ailelerin verileri kullanılmıştır. PDM'ye yönlendirmeler ebeveynler veya eğitim, tıp ya da sosyal hizmet alanında çalışan profesyoneller tarafından yapılmaktadır. Bu çalışma, İstanbul Bilgi Üniversitesi Etik Komitesi (3 Şubat 2015; 2015-40024-11) tarafından onaylanmıştır. Çalışmaya psikotik semptom göstermeyen, intihar

girişimi riski olmayan ve uyuşturucu kullanmayan 3 ila 10 yaşındaki çocuklar ve aileleri katılmaktadır. Terapi sürecine başlamadan önce çocuklara ve ailelerine araştırmanın amacı detaylı bir şekilde anlatılmakta ve araştırma koşullarını kabul ettiklerine dair yazılı onam formu imzalatılmaktadır. Araştırma protokolü anneye ve çocuğa uygulanmaktadır. Anneye yaklaşık 90 dakika süren EGG yapılmakta, sonrasında anneden sırasıyla ön görüşme, YİYE, ZÇDÖ, DDÖ ve ÇDDÖ formlarını doldurması istenmektedir. Anne formları doldururken çocukla sessiz başka bir odada TİFALDİ'nin ifade edici alt testi uygulanmaktadır. Çocukla yapılan çalışma yaklaşık 5 dakika sürmektedir. Anneye yapılan görüşmenin video kaydı alınmakta, deşifreleri yapılmakta ve kodlanmaktadır. Kodlamayı araştırma protokolünü uygulayan araştırmacı dışındaki dört kodlayıcı bağımsız olarak yapmaktadır. Her bir kodlama yaklaşık iki saat sürmektedir.

Veri Analizi

Yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin faktör yapısı 15 madde üzerinden Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi yöntemleri aracılığıyla incelenmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi [AFA] SPSS 26 programı ile temel bileşen analizi, Varimax döndürme tekniği ve .40'ın altında kalan katsayıların bastırılması yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Ortak varyansı .30'un altında olan değerler dahil edilmemiş, faktör sayısı özdeğer puanının 1'in üzerinde olmasına, çizgi grafiğine ve yorumlanabilirliğe göre belirlenmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi [DFA] Mplus 8.2 programı ile yapılmıştır (Muthén ve Muthén, 1998-2018). Model uyumluluğu Hu ve Bentler'in kriterleri (1999) göz önüne alınarak değerlendirilmiştir: CFI \geq .95, TLI \geq .95, RMSEA \leq .06 (%90 Güven Aralığı \leq .06) ve SRMR \leq .08. Faktör analizinde örneklem büyüklüğünün önemli olması ve AFA ile DFA için aynı örneklemin kullanılmasının daha yansız sonuçlar doğurması (Doğan ve diğerleri, 2017) nedeniyle bu çalışmada veri tek bir örneklem üzerinden incelenmiştir. Kodlama sisteminin güvenilirliği kodlayıcılar arası güvenilirlik (sınıf içi korelasyon katsayısı) ve iç tutarlılık ile değerlendirilmiştir. Yordayıcı geçerlik için EYİ boyutlarının ebeveyn ve çocuk değişkenleriyle ilişkisi Pearson korelasyon analizleri ve Çok Değişkenli Varyans Analizi [MANOVA] ile incelenmiştir.

Bulgular

Yapı Geçerliliği: Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri

AFA yapılırken 'Annenin ayrılıklara karşı hissi' maddesinin ortak varyansı .29 bulunmuştur. Bu değer .30'un altında olduğundan dolayı bu madde çıkarılmış, faktör analizi tekrarlanmıştır. Çalışmada ortak varyans, .32 (Annenin suçluluk hissi) ile .72 (Annenin

çocuğunu kaybetme hissi) arasında dağılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin [KMO] testi .85, Bartlett Küresellik Testinin istatistiksel olarak anlamlı olması [$\chi^2(91) = 384.22, p = .001$], verinin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir. Çizgi grafiği incelendiğinde, özdeğeri 1'den büyük olan üç faktörlü model bulunmuş (Tablo 2) ve bu üç faktör varyansın %50.91'ini açıklamıştır.

Maddeler normal bir dağılım göstermediğinden dolayı, DFA yapılırken güçlü maksimum olasılık yöntemi (Robust Maximum Likelihood, MLR) kullanılmış, tek- ve üç-faktörlü model incelenmiştir. Tek-faktörlü model veri ile iyi bir uyum sergilemiştir, $\chi^2(90) = 95.73, p > .05, CFI = .98, TLI = .98, RMSEA = .02, 90\% \text{ Güven Aralığı} = .00 - .06, SRMR = .06$. Ancak tek-faktörlü modele kıyasla, görece daha yüksek CFI ve TLI ile daha düşük RMSEA ve SRMR değerlerine sahip olması, 3-faktörlü modelin veri ile daha iyi uyum sergilediğini göstermiştir, $\chi^2(74) = 75.41, p > .05, CFI = .99, TLI = .99, RMSEA = .01, 90\% \text{ Güven Aralığı} = .00 - .06, SRMR = .05$ (Şekil 1).

Güvenirlilik: Kodlayıcılar Arası Güvenirlilik ve İç Tutarlılık

Anneyle yapılan görüşme, akreditasyon alan ve klinik psikoloji alanında uzmanlığını tamamlayan dört kodlayıcı tarafından çift kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum, %25'lik rastgele seçilen verideki genel EYİ puanı üzerinden hesaplanmıştır. Sınıf içi korelasyon katsayıları kodlayıcılar arası güvenirliliğin .84 olduğunu göstermiştir.

AFA'dan sonra faktörlerin iç tutarlılığı her faktör için Cronbach alfa katsayıları ile incelenmiştir. Dört maddeden oluşan ilk faktör düşük bir değere sahiptir ($\alpha = .66$). Ancak bu değer 'Annenin suçluluk hissi' maddesi çıkarıldığında kabul edilebilir bir seviyeye ulaşmıştır ($\alpha = .70$). Bu nedenle, birinci faktöre 'Annenin suçluluk hissi' maddesi dahil edilmemiştir. İkinci ve üçüncü faktörün iç tutarlılığı kabul edilebilir bir seviyededir (sırasıyla $\alpha = .70$ ve $.71$). Alanyazın ve madde içeriklerine göre, birinci faktör 'çocuk-odaklı EYİ' (annenin çocuğun zihin durumlarını yansıtma kapasitesi), ikinci faktör 'ilişki-odaklı EYİ' (annenin anne-çocuk ilişkisini yansıtma kapasitesi) ve üçüncü faktör 'kendi-odaklı EYİ' (annenin kendi zihin durumlarını yansıtma kapasitesi) olarak adlandırılmıştır.

EYİ Boyutlarının Betimleyici Analizi

Shapiro-Wilk testi diğer normallik testlerine kıyasla güçlü ve daha çok tercih edilen bir test olduğundan dolayı (Öztuna ve diğerleri, 2006) EYİ boyutlarının betimleyici analizlerinde Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Normallik testi EYİ boyutlarının ve genel EYİ puanının normal dağılmadığını göstermiştir. Çocuk- (Ort. = 2.68, SS = .09) ve kendi-odaklı EYİ

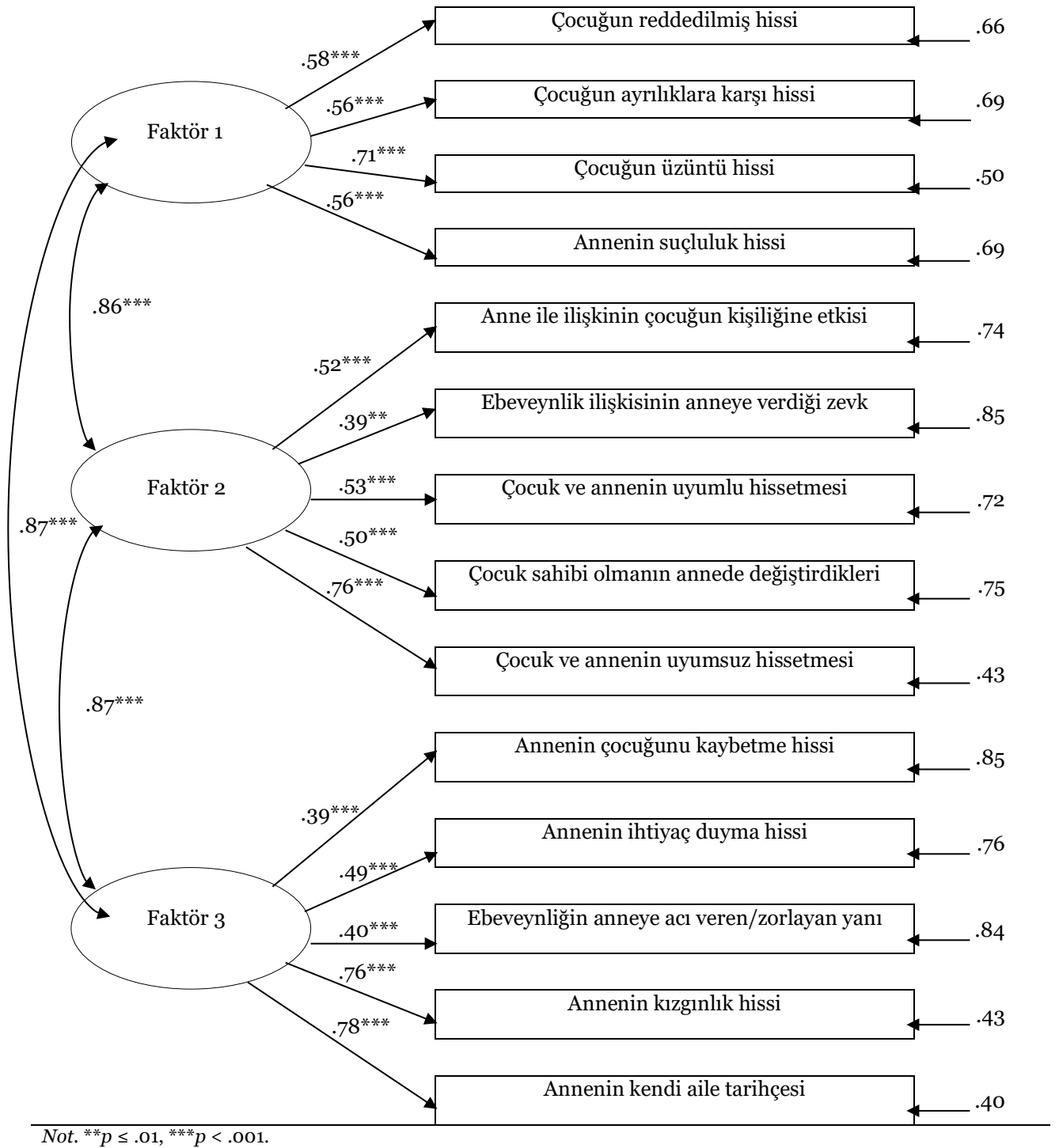
Tablo 2.

EYİ Maddelerinin Betimleyici Özellikleri ve 3 Faktörlü Yapı için Teorik Gruplandırma, Faktör Yükleri ve Açıklanan Varyans (N = 115)

	Ort. (SS)	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
Çocuğun reddedilmişlik hissi	2.45 (1.17)	.74		
Çocuğun ayrılıklara karşı hissi	2.66 (1.15)	.72		
Çocuğun üzüntü hissi	2.92 (1.29)	.67		
Annenin suçluluk hissi	3.03 (1.42)	.40		
Anne ile ilişkinin çocuğun kişiliğine etkisi	3.08 (1.22)		.64	
Ebeveynlik ilişkisinin anneye verdiği zevk	2.54 (1.04)		.62	
Çocuk ve annenin uyumlu hissetmesi	2.67 (.95)		.53	
Çocuk sahibi olmanın annede değiştirdikleri	2.72 (1.13)		.52	
Çocuk ve annenin uyumsuz hissetmesi ^a	2.80 (1.14)	.68	.44	
Annenin çocuğunu kaybetme hissi	2.52 (1.24)			.70
Annenin ihtiyaç duyma hissi	2.53 (1.24)			.63
Ebeveynliğin anneye acı veren/zorlayan yanı	2.76 (1.02)			.53
Annenin kızgınlık hissi	3.28 (1.46)			.48
Annenin kendi aile tarihçesi ^a	3.52 (1.35)	.58		.43
Özdeğer		4.85	1.25	1.02
Varyans Yüzdesi		34.66	8.96	7.28

Not 1. EYİ = Ebeveyn Yansıtıcı İşleyiş. Faktör oluşturan maddeler koyu olarak belirtilmiştir.

Not 2. a Çapraz yüklenen maddeler, kavramsal olarak en iyi uydukları düşünölen faktöre atanmıştır.

Şekil 1. 3-faktörlü Yapı için Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları ($N = 115$).

(Ort. = 2.92, SS = .08) sağa çarpık bir dağılım göstermiştir ($p = .001$). İlişki-odaklı EYİ (Ort. = 2.76, SS = .07) sola çarpık bir dağılıma sahiptir ($p = .06$). Genel EYİ puanı (Ort. = 3.03, SS = .10) ise sağa çarpık bir dağılım göstermiştir ($p < .001$). Normal Q-Q ve kutu grafikleri bazı aşırı olmayan uç değerlerin varlığını göstermiştir. Bu nedenle, uç değerler analizlere dahil edilmiştir. Normal dağılımın olmamasından dolayı, EYİ boyutları ve genel EYİ puanı logaritmik dönüşüm ile normalleştirilmiştir.

EYİ boyutları ile genel EYİ puanı arasındaki ilişkiler bu boyutların birbiriyle ilişkili ama farklı yapılar olduğunu göstermiştir. Çocuk-odaklı EYİ ile ilişki ve kendi-odaklı EYİ pozitif yönde ilişkilidir (her ikisi için $r = .57$, $p < .001$). Ayrıca, ilişki-odaklı EYİ ile kendi-odaklı EYİ de pozitif ilişkilidir ($r = .48$, $p < .001$). Genel EYİ puanı ilişki ($r = .67$, $p < .001$), çocuk- ($r = .64$, $p < .001$) ve kendi-odaklı EYİ ($r = .74$, $p < .001$) ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur.

Yordayıcı Geçerlik: Yansıtıcı İşleyiş ile Ebeveyn ve Çocuk Değişkenleri Arasındaki İlişki

EYİ'nin yordayıcı geçerliğini değerlendirmek için ebeveynin yaş, eğitim seviyesi, sosyoekonomik durumu ve bağlanma özellikleri ile ilişkiler araştırılmıştır. Korelasyon analizleri EYİ'nin farklı boyutlarının ebeveyn değişkenleriyle ilişkili olduğunu göstermiştir (Tablo 3). Çocuk-odaklı EYİ sosyoekonomik durum ile olumlu ilişkilidir. İlişki-odaklı EYİ, annenin kaçınmacı bağlanma stili ve sahip olduğu çocuk sayısı ile olumsuz, eğitim seviyesi ve sosyoekonomik durumuyla olumlu yönde ilişkili bulunmuştur. Kendi-odaklı EYİ, annenin sahip olduğu çocuk sayısı ile olumsuz yönde ilişkilidir. Annenin yaşı ve kaygılı bağlanma stili herhangi bir EYİ boyutuyla ilişkili bulunmamıştır. Genel EYİ puanı annenin eğitim seviyesi ve sosyoekonomik durumuyla ilişkilidir.

Ayrıca, EYİ'nin yordayıcı geçerliği çocuğun yaşı, cinsiyeti, ifade edici dili, duygu düzenleme özellikleri, travmatik deneyimleri (olumlu ve olumsuz deneyimler) ve davranış sorunları ile ilişkiler araştırılarak değerlendirilmiştir. Çok Değişkenli Varyans Analizine göre annenin çocuk-, ilişki- ve kendi-odaklı EYİ boyutları ve genel EYİ puanı kız ve erkek çocuklar arasında farklılık göstermemiştir, $F(4, 110) = 1.32$, $p > .05$; Wilk's $\Lambda = .95$, $\eta^2 = .05$. Korelasyon analizleri EYİ'nin farklı boyutlarının çocuk değişkenleriyle ilişkili olduğunu göstermiştir (Tablo 3). Çocuk-odaklı EYİ herhangi bir değişkenle ilişkili bulunmamıştır. İlişki-odaklı EYİ çocuğun olumlu ve olumsuz deneyimleriyle ilişkili bulunmuştur. Kendi-odaklı EYİ çocuğun ifade edici dili, duygu düzenlemesi ve dışsallaştırma sorunlarıyla pozitif yönde ilişkilidir. Çocuğun yaşı ve duygusal değişkenliği/olumsuzluğu herhangi bir EYİ boyutuyla ilişkili bulunmamıştır. Genel EYİ puanı da herhangi bir değişkenle ilişkili değildir.

Tablo 3.

EYİ. Anne ve Çocuk Değişkenleri Arasındaki Korelasyon İstatistikleri (N = 115)

	Çocuk- İlişki-		Kendi-		Genel		1	2	3	4	5	6	7	8
	odaklı EYİ	odaklı EYİ	odaklı EYİ	Puanı	odaklı EYİ	Puanı								
1. Yaş	.12	.08	.12	.09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Eğitim seviyesi	.04	.27**	.16	.28**	.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Sosyoekonomik durum	.19*	.28**	.18	.23*	.14	.48***	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Çocuk sayısı	-.11	-.21*	-.23*	-.15	.08	-.14	-.06	-	-	-	-	-	-	-
5. Kaçınmacı bağlanma	-.13	-.20*	-.06	-.11	.01	-.12	.11	-.04	-	-	-	-	-	-
6. Kaygılı bağlanma	.00	-.09	.05	-.06	-.10	-.16	.10	.01	.41	-	-	-	-	-
1. Yaş	.06	.10	-.03	.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. İfade edici dil	.19	.08	.27*	.18	.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Olumsuz deneyimler	-.10	-.22*	-.04	-.13	.09	-.03	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Olumlu deneyimler	.09	.27*	.09	.16	.11	.02	.52***	-	-	-	-	-	-	-
5. Duygu düzenleme	.09	.02	.20*	.14	-.14	.24*	-.36***	.26*	-	-	-	-	-	-
6. Duygusal	-.09	.04	.06	-.08	-.13	-.04	.20	-.12	-.09	-	-	-	-	-
değişkenlik/olumsuzluk														
7. İçselleştirme sorunu	.04	-.03	.07	-.06	-.11	-.10	.30**	-.21	-.39***	.31***	-	-	-	-
8. Dışsallaştırma sorunu	.05	.02	.20*	.01	-.30***	-.10	.28*	-.15	-.11	.58***	.45***	-	-	-
9. Toplam sorunlar	.03	-.05	.14	-.05	-.15	-.19	.35***	-.20	-.26**	.53***	.77***	.84***	-	-

Not. EYİ = Ebeveyn Yanıtıcı İşleyiş. *p < .05, **p ≤ .01, ***p ≤ .001.

Tartışma

Çalışmanın amacı, EGG üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin psikometrik özelliklerini, Türkiye’de klinik bir örnekleme araştırmaktır. Çalışmada EYİ kodlama sisteminin yapı geçerliği, güvenilirliği ve yordayıcı geçerliği incelenmiştir. Faktör yapısı incelendiğinde daha evvelki çalışmalarla (örn., Smaling ve diğerleri, 2016) kısmen örtüşen üç faktörlü yapının anlamlı olduğu bulunmaktadır. Bu yapının iç tutarlılığının kısmen iyi olduğu, ancak çocuk-odaklı EYİ faktörüne yüklenen annenin suçluluk hislerinin faktör bütünlüğünü bozduğu görülmektedir. Yordayıcı geçerlik analizleri de kodlama sisteminin yapı geçerliliğini kısmen desteklemekte ancak çocuk-odaklı EYİ diğer değişkenlerle sınırlı düzeyde anlamlı ilişki göstermektedir.

Faktör analizi sonuçları çocuk-, ilişki ve kendi-odaklı olmak üzere üç faktörlü bir yapıyı desteklemektedir. Daha evvelki çalışmalar bu konuda farklı bulgular ortaya koymakta, bir (Sleed ve diğerleri, 2018), iki (Borelli ve diğerleri, 2016; Suchman ve diğerleri, 2010) ve üç faktörlü yapılar (Smaling ve diğerleri, 2016) elde edilmektedir. Bulduğumuz faktör yapısı Smaling ve diğerlerinin bulduğu yapı ile kısmen örtüşmektedir. Ancak, bizim çalışmamızda annenin suçluluk hisleri çocuk-odaklı EYİ faktörüne yüklenmekte ve faktörün iç tutarlılığını düşürmektedir. Bu durumun olası bir nedeninin suçluluk duygusunun anneler için üzerine düşünmesi en zorlayıcı duygulardan biri olması ve bu nedenle genel olarak zihinselleştirme yetisi bulunan bazı annelerin, bu soruda daha düşük puan alması olabilir. Zihinselleştirme yetisinde, özellikle zor duygular ortaya çıktığında zaman zaman bozulmalar olması olağan bir durumdur ve bu genel zihinselleştirme yetisindeki bir eksiklikten ziyade duygu yüklü durumlara özel bir noksanlık ile ilişkilidir (Slade, 2005). Aynı şekilde, annenin ayrılıklara karşı hissini de ortak varyansı düşük kaldığı için faktör analizlerinden çıkarılmıştır. Bu soru da ayrılık gibi bir temayı annenin zihninde canlandırarak annenin bağlanma kaygısını uyandırmış ve zihinselleştirme yetisinde geçici bir noksanlık yaratmış olabilir. Bu nedenle, bu iki soruda alınan puanların daha olumlu (örn., ebeveynlik ilişkisinin anneye verdiği zevk) ya da yansız sorulardan alınan diğer puanlar ile örtüşmediği düşünülmektedir. Önceki çalışmalar, danışanların belirtileri ile ilişkili duygusal durumlara özgü yansıtıcı işleyişini bir dizi farklı psikopatolojisi (obsesif kompulsif bozukluk, depresyon ve panik bozukluğu) olan danışanlarda değerlendirmiş ve bunun genel yansıtıcı işleyişten farklı bir kapasiteyi ölçtüğünü bulmuştur. Bu çalışmalarda ortalama yansıtıcı işleyiş değerlerine sahip bazı hastalar, kaygı ve üzüntü gibi duyguları yansıtma kapasitelerinde bozukluk göstermiştir (Kullgard ve diğerleri, 2013; Rudden ve diğerleri, 2006). İlerleyen çalışmalarda, farklı klinik örneklemler kullanılarak bu soruların faktör yapısına etkisi araştırılmalıdır. EGG üzerinden yapılan kodlama sisteminin

psikometrik özelliklerini inceleyen çalışmalar, yüksek-risk grupları ve klinik örneklerle yürütülmüştür. Çalışmanın bulgularını alanyazındaki bulgularla daha sağlıklı bir şekilde karşılaştırabilmek adına bu çalışma klinik bir örneklemle yapılmıştır. Ancak, klinik olmayan örneklemin ileriki çalışmalara dahil edilmesi kodlama sisteminin faktör yapısının normatif bir örneklem üzerinden incelenmesine ve klinik örneklerle karşılaştırmalar yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Çalışmamızda bulduğumuz çocuk-, ilişki ve kendi-odaklı faktörler EYİ'nin çok boyutlu yapısını inceleyen diğer çalışmalar (Borelli ve diğerleri, 2016; Suchman ve diğerleri, 2010) tarafından da bulunmuştur. Ayrıca, bu boyutlar genel EYİ puanına kıyasla daha fazla değişkenle ilişkilidir. Bu durum zihinselleştirme çalışmalarında boyutların ayrı ayrı incelenmesinin önemini ortaya koymaktadır. İlişki-odaklı faktörün bu çalışmada belirgin olarak ayrışmasının bir nedeni Türk kültürünün ilişki yapısı olabilir. Türk toplumunda, özellikle düşük sosyo-kültürel durumda uyum, bağlılık, karşılıklı bağımlılık ve itaat gibi kolektivistik değerlere çok önem verilmektedir (Göregenli, 1995; Imamoğlu ve Karakitapoğlu-Aygun, 2006). Bununla birlikte, Türkiye'de konuya ilişkin yeterli görgül veriler olmaması nedeniyle, faktör örüntüsünde görülen kısmi farklılıkları, kültüre özgü bir durum olarak yorumlamak erken olacaktır ve bu alanda ülkemizde daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Yordayıcı geçerlik analizleri EYİ'nin alt boyutlarının farklı ebeveyn ve çocuk değişkenleriyle ilişkili olduğunu göstermekte, bu sonuçlar EYİ'nin çok boyutlu değerlendirmesinin gerekliliğini desteklemektedir. Sonuçlara göre ebeveyn değişkenleri çoğunlukla ilişki-odaklı EYİ, çocuk değişkenleri ise çoğunlukla kendi- ve ilişki-odaklı EYİ boyutları ile anlamlı sonuçlar göstermekte, çocuk-odaklı EYİ sadece sosyoekonomik durum ile ilişkili bulunmaktadır. Bu durum, bu alt boyutun dış geçerliğini çalışmaya devam etmenin gerekliliğini göstermektedir.

Çocuk- ve ilişki-odaklı EYİ sosyoekonomik durumla ve ilişki-odaklı EYİ ebeveynin eğitim seviyesiyle olumlu yönde ilişkilidir. Düşük gelir düzeyi ve eğitim gibi risk faktörlerine sahip olan ebeveynler, başkalarının davranışlarını anlamakta zorlanabilmekte (Luyten ve diğerleri, 2017) ve düşük EYİ sergileyebilmektedirler (Sleed ve diğerleri, 2018; Stacks ve diğerleri, 2014; Suchman ve diğerleri, 2010). EGG, EYİ kapasitesinin sözel olarak ifade edilmesine dayandığından, ebeveynlerin anlatılarının kalitesi ve zenginliği de eğitim seviyelerinden etkilenmektedir (Sleed ve diğerleri, 2018). Kendi- ve ilişki-odaklı EYİ, ebeveynin sahip olduğu çocuk sayısı ile ters yönde ilişkilidir. Evde bulunan çocuk sayısı arttıkça bu durum ebeveynin her çocuğunu bireysel olarak düşünmesini gerekli kılmaktadır (Fonagy ve diğerleri, 2002; Sleed ve diğerleri, 2018). Ancak, bu durum ebeveynin stresini

artırabilir ve ebeveynin kendi iç dünyası ve çocuğuyla ilişkisi hakkındaki yansıtıcı işleyiş kapasitesini azaltabilir.

Çalışmada annenin kaçınmacı bağlanma stili ile ilişki-odaklı EYİ ters ilişkidir. Daha evvel yapılan çalışmalara göre bu ebeveynler çocuklarının yakınlık kurma, yatıştırılma ve desteklenme ihtiyaçlarına duyarlı bir şekilde cevap verememektedirler (Slade, Grienenberger, Bernbach ve diğerleri, 2005). Rahatsız edici duygulardan kaçınmak, duygularını bastırmak ve kendilerini başkalarından soyutlamak için çoğunlukla mantık ve muhakeme üzerine odaklanmaktadır (Grienenberger, 2007). Çocuklarının öznel deneyimlerine düşük düzeyde ilgi göstermekte ve kendi acı verici deneyimlerini hatırlatabileceğinden dolayı çocuklarının sıkıntısını yansıtmakta zorlanmaktadır (Fonagy ve diğerleri, 2002; Luyten ve diğerleri, 2017). Bu çalışmada, kaygılı bağlanma stili ile EYİ boyutları arasında bir ilişki bulunamamıştır. Daha önce yapılan bazı çalışmalar da EYİ'nin her boyutu ve bağlanma arasında ilişki bulamamakta ve özellikle yetişkinlikte EYİ ve bağlanma arasında 'gevşek bir bağ' olabileceğini ve bunların iki bağımsız faktör olabileceğlerini öne sürmektedirler (Luyten ve diğerleri, 2017). Luyten ve diğerleri (2017), EYİ'yi "Ebeveyn Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği" (The Parental Reflective Functioning Questionnaire) ile değerlendirmiş ve bu ölçeğin zihin durumları hakkında fazla eminlik gösterme boyutu ile kaygılı bağlanma arasında ilişki bulmuşlardır. Bu çalışmadaki kodlama sisteminde direkt olarak bu boyut ayrışmadığından, bundan sonraki çalışmalar düşük EYİ özelliklerini daha farklı boyutlarda inceleyerek bağlanma ile ilişkilerini araştırabilir. Ayrıca, YİYE kullanarak bağlanma özelliklerini ölçen başka bir çalışmada da bağlanma ve EYİ arasında ilişki saptanamamıştır (Borelli ve diğerleri, 2016). YİYE romantik ilişkilerde bağlanmayı ölçtüğü için ebeveynin kendi ebeveynine bağlanma özelliklerini yordayan Yetişkin Bağlanma Görüşmesi (Fonagy ve diğerleri, 1998) gibi protokollerle sonuçların tekrarlanması faydalı olacaktır.

Ayrıca, ilişki-odaklı EYİ ile çocuğun olumlu ve olumsuz deneyimleri ilişkilidir. Ebeveynler taciz, şiddet ve yoksunluk gibi olumsuz deneyimlerin çocukları üzerindeki etkisini anladıkça çocuklarını bu deneyimlere maruz bırakma riski azalabilir (Fonagy ve Allison, 2013; Fonagy ve diğerleri, 2002). Daha evvelki bir çalışma (Ensink ve diğerleri, 2016), cinsel taciz yaşamış çocukların annelerinin EYİ kapasitesinin çocuklarda gelişen davranış sorunlarına karşı koruyucu rolünü göstermektedir. Bizim çalışmamız ise daha geniş boyutta olumsuz deneyimlere karşı EYİ'nin koruyucu bir rolü olabileceğini önermektedir.

Kendi-odaklı EYİ ile çocuğun duygu düzenleme kapasitesi ilişkilidir. Ebeveynlerin yansıtıcı duruşu, çocukların kendi heyecanlarını yönetilebilir olarak görmeleri ve bu zor duyguları düzenlemeleri için çok önemlidir (Fonagy ve diğerleri, 2002). Özellikle, ebeveynin kendi deneyimleri hakkındaki zihinselleştirme kapasitesi bu duygu durumlarının çocuk

tarafından fark edilmesini ve düzenlenmesini sağlamaktadır. Ayrıca, EGG'deki kendi-odaklı EYİ boyutunu oluşturan sorular ebeveynin kendi duygu düzenleme kapasitesini de değerlendirmektedir. Ebeveyn bu kapasitesi sayesinde çocuğuna rol model olarak onun duygu düzenleme kapasitesini etkileyebilir. Yapılan çalışmalar, zihinselleştirme kapasitesi düşük olan ebeveynlerin duyguları anlamada zorlandığını ve duygularını bastırdığını göstermektedir (Schultheis ve diğerleri, 2019). Ayrıca, ebeveynlerin uygun ve etkili duygu düzenleme yöntemlerine karar vermedeki zorluklarının ikili arasındaki ilişkiyi ve çocuğun olumlu davranışlarını ters yönde etkilemektedir (Shaffer ve Obradović, 2017). Gocek ve diğerleri (2008) ile Halfon ve diğerleri (2017) de annelerin kendi zihin durumlarına atıfları ve çocukların duygu düzenleme yetisi arasında anlamlı bir ilişki bulmaktadırlar.

Smaling ve diğerlerinin bulgularına (2016) benzer bir şekilde, kendi-odaklı EYİ çocuğun dışsallaştırma sorunları ile olumlu yönde ilişkilidir. Kendi-odaklı EYİ kapasitesi yüksek olan ebeveynler kendi zihin durumlarına fazla odaklanmış olabilir. Bu durum, ebeveynin çocuğunun zihin durumlarını görebilmesi için özellikle stresli ortamlarda daha fazla çaba harcamasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, ebeveynler bu konuda çocuklarına daha sabırsız davranabilir, onların davranışlarına kötü niyet atfedebilir ve çocuklarını devamlı taşkınlık yapan ya da karşı gelen kişiler olarak tanımlayabilirler. Ayrıca, çocuklar ebeveynlerinin dikkatini çekebilmek için daha fazla dışsallaştırma davranışı sergileyebilirler. Bu çalışmada, EYİ boyutları ile içselleştirme sorunları arasında bir ilişki bulunmamıştır. Daha evvelki çalışmalar genel EYİ ve içselleştirme sorunları ve depresyon arasında anlamlı ilişkiler göstermektedir (Ensink ve diğerleri, 2016) ancak bu çalışmalar travma geçmişı olan ve cinsel taciz deneyimlemiş çocuklarla yapılmıştır. Farklı örneklemelerle bu bulgunun yordanmasına ihtiyaç vardır. Bizim çalışmamızdaki anlamlı olmayan sonuçların bir nedeni içselleştirme sorunlarının ebeveynler tarafından fark edilmesinin ve yansıtılmasının zorluğu olabilir (Wilmshurst, 2015). Bundan sonraki çalışmalar, çocuklardan da belirtilerine dair ölçekler toplayarak EYİ ve içselleştirme sorunları arasındaki ilişkiyi inceleyebilirler.

Kendi-odaklı EYİ ile çocuğun ifade edici dil becerileri olumlu yönde ilişkilidir. Ebeveynlerin çocuğuyla etkileşimi sırasında zengin sözlü yapıları kullanması çocuğun kelimeleri ve dilbilgisi kurallarını anlamasını (Wade ve diğerleri, 2018) ve zihin durumlarını ifade etmesini teşvik etmektedir (Taumoepau ve Ruffman, 2006).

Çalışmada EYİ boyutları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu durum, örneklem özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir. EYİ genellikle bebeklik, orta çocukluk ve ergenlik dönemlerinde bebek ve çocukların gelişimsel ihtiyaçları belirgin şekilde değiştğinde farklılıklar göstermektedir (Luyten ve diğerleri, 2017). Bu çalışmadaki tüm çocuklar ise okul öncesi veya okul çağındadır. Bundan sonraki araştırmalar boylamsal bir araştırma deseni

kullanarak farklılıkları yordayabilir. Ayrıca, bu çalışma hem okul öncesi hem de okul dönemi çocuklarıyla yapıldığından dolayı tek bir gelişimsel döneme odaklanmamakta, sadece 3-10 yaş arasındaki çocuklara odaklanmaktadır. Üç yaşından itibaren çocuklar dil becerilerinde ivme kazanırlar ve bu durum sembolik düşünme becerilerini destekler (Piaget, 1962). Bu sayede, zamanla, çocuklar kendi zihin durumlarını anlamakta ve sözel olarak ifade etmekte daha başarılı olurlar. Ayrıca, çocuklar kreşe ya da anaokuluna başladıkları andan itibaren kendi kendini düzenleme becerisini kazanırlar (Raffaelli ve diğerleri, 2005) ve okulda geçirdikleri zaman nedeniyle, belli bir süre ebeveynlerinden ayrı kalırlar. Bu durum, çocuğun zamanla bireyselliğe daha önem vermeye başlamasına neden olup ebeveynin çocuğunu direkt olarak gözlemleme şansını azaltır. Her ne kadar ebeveynle birlikte geçirilen zaman azalsa da bu yaş grubundaki çocuklar ebeveynin bakımına ihtiyaç duymaya devam ederler. Ergenlik dönemine kıyasla, ebeveynlere duyulan yakınlık hissi devam etmektedir ve ebeveynlerinden bağımsızlaşma söz konusu değildir (Steinberg ve Morris, 2001). Bu nedenlerden ötürü, çalışma farklı gelişimsel dönemleri incelese de örneklem benzer özelliklere sahiptir. Ancak, ileriki çalışmalarda tek bir gelişimsel döneme odaklanılması bulguların karşılaştırılması açısından oldukça faydalı olacaktır.

Çocuk-odaklı EYİ sosyoekonomik durum dışında herhangi bir değişkenle ilişkili bulunmamıştır. Bu durum kültürel özelliklerden kaynaklanıyor olabilir. Bu çalışma, düşük sosyoekonomik duruma sahip ailelerle gerçekleştirilmiştir ve bu ailelerde, özellikle Türk toplumunda, çocuğun bireyselliğine çok az vurgu yapılmaktadır (Corapci ve diğerleri, 2012; Nacak ve diğerleri, 2011). Ancak, özellikle orta çocukluk dönemi bir bireyselleşme dönemidir. Bu dönemde çocuğun bağımsızlık ve bireysellik çabaları, ebeveyn ve çocuk arasındaki etkileşimi etkilemekte ve ebeveynlerin ilişki odaklı beklentilerini değiştirmektedir (Borelli ve diğerleri, 2016; Collins ve diğerleri, 2002). Bu durum, ebeveynin odağını çocuğundan çok kendi zihin durumlarına ya da ilişki beklentilere kaydırabilir. Ayrıca, Türkiye’de sosyoekonomik durumu düşük aileler çocuğunun bireysel duygu ifadelerine karşı daha az tolerans göstermektedirler (Corapci ve diğerleri, 2012; Nacak ve diğerleri, 2011). İlişkisel uyumu sarsabileceğinden dolayı çocuğunun özellikle öfke, korku ve üzüntü gibi olumsuz duygu ifadelerini daha az teşvik etmektedirler (Corapci ve diğerleri, 2012; Yagmurlu ve Altan, 2010). Öte yandan, çocuk-odaklı EYİ’yi oluşturan maddeler, çocukların normal ayrılıklara ve rutin üzüntülere verdikleri tepkiler hakkındadır. Bunlar, Türk ebeveynler için üzerine düşünmesi zor olan duygular olabilir. Ancak daha evvel belirtildiği gibi ülkemizde ebeveynlerin zihinselleştirme özellikleri hakkında yeterince görgül çalışma bulunmadığından, çalışmanın sonuçlarını kültürel özelliklere bağlamak erken olacaktır. Bu nedenle, ileriki çalışmalar ebeveynlerin zihinselleştirme özelliklerinin kültürel boyutlarını daha detaylı incelemeli,

kültürel farklılıklar gözlemlendiği takdirde EGG’de bazı değişiklikler yapılmalı ve geniş bir yelpazede olumlu ve olumsuz duygular dahil olmak üzere çocukların zihin durumları hakkında sorular eklenmelidir. Ayrıca, ileride yapılacak çalışmalar farklı sosyoekonomik düzeyler arasında karşılaştırma yapılmalıdır.

Klinik Doğurgular

Bu çalışmanın sonuçları EYİ’nin farklı boyutlarının değerlendirilmesinin ebeveynlerin zihinselleştirme sorunları hakkında daha zengin ve ayrıntılı bilgi vereceğini önermektedir. Örneğin; bu çalışmada, ilişki-odaklı EYİ ile ebeveynin kaçınmacı bağlanma stili ilişkilidir. Kaçınmacı bağlanan ebeveynler özellikle çocuklarının bağımlılık, yakınlık ve ihtiyaç duyma gibi yoğun duygu durumlarından rahatsız olabilirler (Grienenberger, 2007). Bu nedenle, bu ebeveynlerle yapılacak müdahale çalışmaları ebeveynin çocuğu ile ilişkisini yansıtmaya kapasitesine odaklanmalıdır. Ebeveyn seanslarında, çocuğunun yakınlık ve sakinleşme ihtiyaçları hakkında daha fazla düşünmeleri için teşvik edilmeli ve duygularından kaçmak için kullandıkları yöntemler üzerinde çalışılmalıdır.

Kendi-odaklı EYİ ile çocuğun duygu düzenleme, kendini ifade etme ve dışsallaştırma sorunları ilişkilidir. Ebeveynlerin kendi zihin durumları hakkında yansıtmaya kapasitesi çocuğun kendi duygularını düzenleme ve ifade etmesine olanak sağlamaktadır. Eğer çocuk duygu düzenlemesinde ya da kendisini ifade etmesinde sorun yaşıyorsa terapist ebeveynlerin kendi deneyimlerini anlamlandırmasına odaklanarak yansıtıcı bir duruş geliştirmeleri için model olabilir. Ebeveynler kendilerini daha onaylanmış ve anlaşılabilir hissettiklerinde çocuklarının kendi deneyimlerini anlaması ve düzenlemesi için rol model olabilirler.

Ancak, ebeveyn kendi zihin durumlarına çok fazla odaklanırsa çocuğunun zihin durumlarını yansıtmaya kapasitesi zarar görebilir. Bu durumda, ebeveynler çocuğunun davranışlarına tahammül etmekte zorlanabilir ve bunlar dışsallaştırma sorunlarını artırabilir. Bu nedenle, ebeveynin iç dünyasının yanı sıra terapist çocuğun özellikle olumsuz davranışlarının altında yatan zihin durumlarını ebeveyn seansında çalışmalıdır. Ayrıca, terapist duygusal yükü fazla olan etkileşim anlarını ebeveynle birlikte çalışarak ebeveynin zihinselleştirme kapasitesini kaybettiği durumları anlamasına yardımcı olabilir.

Ayrıca, çalışmamızda bulduğumuz ilişki-odaklı EYİ ile olumsuz deneyimler arasındaki ters ilişki, ebeveynlerin çocukların yaşadığı olumsuz deneyimler üzerine düşünebilmesinin koruyucu rolüne işaret etmektedir. Ebeveynler bu olumsuz deneyimlerin çocuğu ve çocuğuyla kurduğu ilişki üzerine etkisini anladıkça bu deneyimlerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri azalabilir.

Güçlülükler, Sınırlılıklar ve İleriki Çalışmalar için Öneriler

Görüşme, test ve öz bildirim gibi farklı yöntemlerin kullanımı ve sosyo-demografik faktörlere ek olarak ebeveyn ve çocuk değişkenlerinin incelenmesi bu çalışmanın güçlü yanlarıdır. Önceki çalışmalardan farklı olarak, çok boyutlu yapı AFA'ya ek olarak DFA ile incelenmektedir. Genel EYİ puanına kıyasla alt boyutların değişkenlerle daha fazla ilişkili olması boyutların ayrı ayrı incelenmesini desteklemektedir. Ancak, bu güçlü yanlara ek olarak seçim yanlılığı ve küçük örneklem gibi çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu çalışmanın örneklemini çocukları için klinik desteğe başvuran ebeveynler oluşturmaktadır. Bu ebeveynler, klinik olmayan veya herhangi bir terapötik destek almayan klinik örneklemle kıyasla çocuklarının iç dünyalarına daha az duyarlı olabilirler. Normatif örneklem gibi kontrol gruplarıyla daha büyük örneklemin kullanılması, kodlama sisteminin güvenilirliği ve geçerliği hakkında daha genel bilgi verecektir. Ayrıca, bu çalışmada sadece annelerin EYİ kapasitesi incelenmektedir. İlerleyen çalışmalarda babalarla da benzer bir çalışma yapılmalıdır.

İlerleyen çalışmalarda, doğrudan ve dolaylı ilişkilerin de incelenmesi önerilmektedir. Örneğin, EYİ ile çocuğun davranış sorunları arasındaki ilişkide çocukların duyu düzenlemesinin aracı rolü araştırılabilir. Ayrıca, pek çok çalışma EYİ ile ebeveynlik davranışları arasında yakın bir ilişki olduğunu göstermektedir (Smaling ve diğerleri, 2016; Stacks ve diğerleri, 2014; Suchman ve diğerleri, 2010). Alanyazın ebeveynin duyarlılığının kuşaklararası bağlanma aktarımını açıklamada yeterli olmadığını (van IJzendoorn, 1995), EYİ'nin bu aktarımda daha önemli bir değişken olduğunu göstermektedir (Grienenberger ve diğerleri, 2005). Ancak, ilerleyen çalışmalarda EYİ ile ebeveynlik davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek faydalı olacaktır.

Bu çalışma, EGG üzerinden yapılan yansıtıcı işleyiş kodlama sisteminin psikometrik özelliklerini klinik örnekleme de inceleyen ilk çalışmadır. Çalışmanın bulguları, kodlama sisteminin kısmen geçerli ve güvenilir olduğunu ve EYİ'nin boyutlarının ayrı ayrı incelenmesinin önemini göstermektedir. İlişki-odaklı EYİ'nin geçerlik güvenilirliği diğer boyutlara göre daha yüksek bulunmakta, özellikle çocuk-odaklı EYİ'nin ilerleyen çalışmalarda sınanması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu kodlama sisteminin ilerleyen çalışmalarda, daha geniş ve farklı örneklemle çalışılması sonrası klinik açıdan kullanımı, terapistlerin ebeveyn zihinselleştirme kapasitesindeki sorunları tespit etmelerine yardımcı olarak psikoterapilerin etkinliğini artırabilir.

Kaynakça

- Achenbach, T. M. (1991). *Manual for the Child Behavior Checklist: 4-18 and 1991 profile*. Burlington: University of Vermont, Department of Psychiatry.
- Achenbach, T. M. ve Rescorla, L. A. (2001). *Manual for the ASEBA school-age forms & profiles*. Burlington: University of Vermont, Research Center for Children, Youth, & Families.
- Alvarez-Monjarás, M., McMahon, T. J. ve Suchman, N. E. (2019). Does maternal reflective functioning mediate associations between representations of caregiving with maternal sensitivity in a high-risk sample? *Psychoanalytic Psychology*, 36, 82–92. <https://doi.org/10.1037/pap0000166>
- Batum, P. ve Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotion and behavior regulation. *Current Psychology: Developmental Learning Personality Social*, 25, 272–294. <https://doi.org/10.1007/bfo2915236>
- Baydar, N. ve Akcinar, B. (2015). Ramifications of socioeconomic differences for three year old children and their families in Turkey. *Early Childhood Research Quarterly*, 33, 33–48. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2015.05.002>
- Bekar, O. ve Corapci, F. (2016). *Anlatılardaki Zihin Durumlarını Kodlama Sistemi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Psikoloji Bölümü, Özyeğin Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Türkiye.
- Benbassat, N. ve Priel, B. (2012). Parenting and adolescent adjustment: The role of parental reflective function. *Journal of Adolescence*, 35, 163–174. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2011.03.004>
- Berument, S. K. ve Güven, A. G. (2010). *Türk İfade Edici ve Alıcı Dil Testi: İfade Edici Dil Kelime Alt-Testi kullanma kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Borelli, J. L., St John, H. K., Cho, E. ve Suchman, N. E. (2016). Reflective functioning in parents of school-aged children. *American Journal of Orthopsychiatry*, 86, 24–36. <https://doi.org/10.1037/ort0000141>
- Camoirano, A. (2017). Mentalizing makes parenting work: A review about parental reflective functioning and clinical interventions to improve it. *Frontiers in Psychology*, 8, 14–26. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00014>
- Collins, W. A., Madsen, S. D. ve Susman-Stillman, A. (2002). Parenting during middle childhood. İçinde M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Children and parenting* (ss. 73-101). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Corapci, F., Aksan, N. ve Yagmurlu, B. (2012). Socialization of Turkish children's emotions: Do different emotions elicit different responses? *Global Studies of Childhood*, 2, 106–116. <https://doi.org/10.2304/gsch.2012.2.2.106>
- Doğan, N., Soysal, S. ve Karaman, H. (2017). Aynı örnekleme açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygulanabilir mi? İçinde Ö. Demirel ve S. Dinçer (Edl.), *Küreselleşen dünyada eğitim* (ss. 373-400). Ankara: Pegem Akademi.
- Ensink, K., Bégin, M., Normandin, L. ve Fonagy, P. (2016). Maternal and child reflective functioning in the context of child sexual abuse: Pathways to depression and externalising difficulties. *European Journal of Psychotraumatology*, 7, 30611–30621. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v7.30611>
- Erol, N. ve Şimşek, Z. (2010). *Okul çağı çocuk ve gençler için Davranış Değerlendirme Ölçekleri el kitabı: Achenbach Ampirik Temelli Değerlendirme Sistemi (ASEBA)*. Ankara: Mentis Yayınevi.

- Fonagy, P. ve Allison, E. (2013). What is mentalization? The concept and its foundations in developmental research and social-cognitive neuroscience. İçinde N. Midgley ve I. Vrouva (Edl.), *Minding the child: Mentalization-based interventions with children, young people and their families* (ss. 11-34). Londra: Routledge.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E. L. ve Target, M. (2002). *Affect regulation, mentalization, and the development of the self*. New York: Other Press.
- Fonagy, P., Steele, H. ve Steele, M. (1991). Maternal representations of attachment during pregnancy predict the organization of infant-mother attachment at one year of age. *Child Development*, 62, 891-905. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1991.tb01578.x>
- Fonagy, P. ve Target, M. (1997). Attachment and reflective function: Their role in self-organization. *Developmental Psychopathology*, 9, 679-700. <https://doi.org/10.1017/S0954579497001399>
- Fonagy, P. ve Target, M. (1998). Mentalization and the changing aims of child psychoanalysis. *Psychoanalytic Dialogues*, 8, 87-114. <https://doi.org/10.1080/10481889809539235>
- Fonagy, P., Target, M., Steele, H. ve Steele, M. (1998). *Reflective-functioning manual, version 5.0, for application to Adult Attachment Interviews*. Londra: University College London.
- Fraley, R. C., Waller, N. G. ve Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 350-365. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350>
- Gocek, E., Cohen, N. ve Greenbaum, R. (2008). *Mothers' mental state language and emotional availability: An investigation of the dyadic interaction between mothers and their children*. VDM Verlag.
- Grienenberger, J. F. (2007). Group process as a holding environment facilitating the development of the parental reflective function: Commentary on the article by Arietta Slade. *Psychoanalytic Inquiry*, 26, 668-675. <https://doi.org/10.1080/07351690701310714>
- Grienenberger, J. F., Kelly, K. ve Slade, A. (2005). Maternal reflective functioning, mother-infant affective communication, and infant attachment: Exploring the link between mental states and observed caregiving behavior in the intergenerational transmission of attachment. *Attachment & Human Development*, 7, 299-311. <https://doi.org/10.1080/14616730500245963>
- Gündüz, A., Yaşar, A. B., Gündoğmuş, I., Savran, C. ve Konuk, E. (2018). Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği Türkçe Formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19, 68-75.
- Ha, C., Sharp, C. ve Goodyer, I. (2011). The role of child and parental mentalizing for the development of conduct problems over time. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 20, 291-300. <https://doi.org/10.1007/s00787-011-0174-4>
- Halfon, S. (2021). Psychodynamic technique and therapeutic alliance in prediction of outcome in psychodynamic child psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 89, 96-109. <https://doi.org/10.1037/ccp0000620>
- Halfon, S., Bekar, O., Ababay, S. ve Çoklu-Dorlach, G. Ç. (2017). Dyadic mental state talk and sophistication of symbolic play between parents and children with behavioral problems. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 16, 291-307. <https://doi.org/10.1080/15289168.2017.1370952>

- Halfon, S. ve Besiroglu, B. (2021). Parental reflective function and children's attachment-based mental state talk as predictors of outcome in psychodynamic child psychotherapy. *Psychotherapy*, 58, 81–94. <https://doi.org/10.1037/pst0000347>
- Halfon, S., Coşkun, A., Bekar, Ö. ve Steele, H. (2020). Imbalances and impairments in mental state talk of children with internalizing and externalizing problems. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 19, 1–20. <https://doi.org/10.1080/15289168.2020.1771531>
- Halfon, S., Çavdar, A. ve Kara, D. (2020). Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Alanında Bir Klinik Gidiş Değerlendirme Ölçeği Türkçe Formu'nun (HoNOSCA-TR) psikometrik özellikleri. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 4, 1–11. <https://doi.org/10.5455/kpd.26024438m000016>
- Halfon, S., Doyran, M., Türkmen, B., Oktay, E. A. ve Salah, A. A. (2020). Multimodal affect analysis of psychodynamic play therapy. *Psychotherapy Research*, 31, 1–16. <https://doi.org/10.1080/10503307.2020.1839141>
- Halfon, S., Özsoy, D., Kara, D. ve Çavdar, A. (2020). Gözleme Dayalı Terapötik İttifak Ölçeği Türkçe Formu'nun (GDTİÖ) psikometrik özellikleri (GDTİÖ'nün psikometrik özellikleri). *Türk Psikoloji Yazıları*, 23, 55–68. <https://doi.org/10.31828/tpy1301996120201227m000025>
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Imamoglu, E. O. ve Karakitapoglu-Aygun, Z. (2006). Actual, ideal and expected relatedness with parents across and within cultures. *European Journal of Social Psychology*, 36, 721–745. <https://doi.org/10.1002/ejsp.313>
- Katznelson, H. (2014). Reflective functioning: A review. *Clinical Psychology Review*, 34, 107–117. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.12.003>
- Kullgard, N., Persson, P., Möller, C., Falkenström, F. ve Holmqvist, R. (2013). Reflective functioning in patients with obsessive-compulsive disorder (OCD)-preliminary findings of a comparison between reflective functioning (RF) in general and OCD-specific reflective functioning. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 27, 154–169. <https://doi.org/10.1080/02668734.2013.795909>
- Luyten, P. ve Fonagy, P. (2014). Assessing mentalising in attachment contexts. İçinde S. Farnfield ve P. Holmes (Edl.), *The Routledge handbook of attachment: Assessment* (ss. 210-226). Londra: Routledge.
- Luyten, P., Nijssens, L., Fonagy, P. ve Mayes, L. C. (2017). Parental reflective functioning: Theory, research, and clinical applications. *The Psychoanalytic Study of the Child*, 70, 174–199. <https://doi.org/10.1080/00797308.2016.1277901>
- Murphy, A., Steele, M., Dube, S. R., Bate, J., Bonuck, K., Meissner, P., ... Steele, H. (2014). Adverse childhood experiences (ACEs) questionnaire and adult attachment interview (AAI): Implications for parent child relationships. *Child Abuse & Neglect*, 38, 224–233. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.09.004>
- Muthén, L. K. ve Muthén, B. O. (1998-2018). *Mplus Users' Guide (7. Baskı)*. Los Angeles: Muthén & Muthén.
- Nacak, M., Yagmurcu, B., Durgel, E. ve van de Vijver, F. (2011). Metropol ve Anadolu'da ebeveynlik: Biliş ve davranışlarda şehrin ve eğitim düzeyinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26, 85–100.

- Öztuna, D., Elhan, A. H. ve Tüccar, E. (2006). Investigation of four different normality tests in terms of type 1 error rate and power under different distributions. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 36, 171–176.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams, and imitation in childhood*. New York: Norton.
- Raffaelli, M., Crockett, L. ve Shen, Y. L. (2005). Developmental stability and change in self-regulation from childhood to adolescence. *The Journal of Genetic Psychology*, 166, 54–75. <https://doi.org/10.3200/GNTP.166.1.54-76>
- Rudden, M., Milrod, B., Target, M., Ackerman, S. ve Graf, E. (2006). Reflective functioning in panic disorder patients: A pilot study. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 54, 1339–1343. <https://doi.org/10.1177/00030651060540040109>
- Schultheis, A. M., Mayes, L. C. ve Rutherford, H. J. (2019). Associations between emotion regulation and parental reflective functioning. *Journal of Child and Family Studies*, 28, 1094–1104. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-01326-z>
- Scopesi, A. M., Rosso, A. M., Viterbori, P. ve Panchieri, E. (2015). Mentalizing abilities in preadolescents' and their mothers' autobiographical narratives. *The Journal of Early Adolescence*, 35, 467–483. <https://doi.org/10.1177/0272431614535091>
- Selcuk, E., Gunaydin, G., Sumer, N. ve Uysal A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8, 1–11.
- Sen, H., Yavuz-Muren, M. ve Yagmurlu, B. (2014). Parenting: The Turkish context. İçinde H. Selin (Ed.), *Parenting across cultures: Childrearing, motherhood and fatherhood in non-western cultures. Science across cultures: The history of non-western science* (7. Baskı) (ss. 175-192). Hollanda: Springer.
- Shaffer, A. ve Obradović, J. (2017). Unique contributions of emotion regulation and executive functions in predicting the quality of parent-child interaction behaviors. *Journal of Family Psychology*, 31, 150–159. <https://doi.org/10.1037/fam0000269>
- Shields, A. ve Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33, 906–916. <https://doi.org/10.1037//0012-1649.33.6.906>
- Sibley, C. G., Fischer, R. ve Liu, J. H. (2005). Reliability and validity of the Revised Experiences in Close Relationships (ECR-R) self-report measure of adult romantic attachment. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 1524–1536. <https://doi.org/10.1177/0146167205276865>
- Slade, A. (2005). Parental reflective functioning: An introduction. *Attachment & Human Development*, 7, 269–281. <https://doi.org/10.1080/14616730500245906>
- Slade, A., Aber, J. L., Berger, B., Bresgi, I. ve Kaplan, M. (2003). *The parent development interview-revised*. New York: The City University of New York.
- Slade, A., Bernbach, E., Grienenberger, J., Levy, D. ve Locker, A. (2005). *Manual for scoring reflective functioning on the parent development interview*. New York: The City University of New York.
- Slade, A., Grienenberger, J., Bernbach, E., Levy, D. ve Locker, A. (2005). Maternal reflective functioning, attachment, and the transmission gap: A preliminary study. *Attachment & Human Development*, 7, 283–298. <https://doi.org/10.1080/14616730500245880>

- Sleed, M., Slade, A. ve Fonagy, P. (2018). Reflective functioning on the parent development interview: Validity and reliability in relation to socio-demographic factors. *Attachment & Human Development*, 13, 1–22. <https://doi.org/10.1080/14616734.2018.1555603>
- Smaling, H. J. A., Huijbregts, S. C. J., Van der Heijden, K. B., Van Goozen, S. H. M. ve Swaab, H. (2016). Maternal reflective functioning as a multidimensional construct: Differential associations with children's temperament and externalizing behavior. *Infant Behavior and Development*, 44, 263–274. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2016.06.007>
- Stacks, A. M., Muzik, M., Wong, K., Beeghly, M., Huth-Bocks, A., Irwin, J. L. ve Rosenblum, K. L. (2014). Maternal reflective functioning among mothers with childhood maltreatment histories: Links to sensitive parenting and infant attachment security. *Attachment & Human Development*, 16, 515–533. <https://doi.org/10.1080/14616734.2014.935452>
- Steinberg, L. ve Morris, A. S. (2001). Adolescent development. *Annual Review of Psychology*, 52, 83–110. <https://doi.org/10.1891/194589501787383444>
- Suchman, N. E., DeCoste, C., Leigh, D. ve Borelli, J. (2010). Reflective functioning in mothers with drug use disorders: Implications for dyadic interactions with infants and toddlers. *Attachment & Human Development*, 12, 567–585. <https://doi.org/10.1080/14616734.2010.501988>
- Taumoepeau, M. ve Ruffman, T. (2006). Mother and infant talk about mental states relates to desire language and emotion understanding. *Child Development*, 77, 465–481. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2006.00882.x>
- van IJzendoorn, M. (1995). Adult attachment representations, parental responsiveness, and infant attachment: A meta-analysis on the predictive validity of the Adult Attachment Interview. *Psychological Bulletin*, 117, 387–403. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.387>
- Wade, M., Madigan, S., Plamondon, A., Rodrigues, M., Browne, D. ve Jenkins, J. M. (2018). Cumulative psychosocial risk, parental socialization, and child cognitive functioning: A longitudinal cascade model. *Developmental Psychology*, 54, 1038–1050. <https://doi.org/10.1037/dev0000493>
- Wilmshurst, L. (2015). *Essentials of behavioral science series. Essentials of child and adolescent psychopathology* (2. Baskı). Hoboken: John Wiley & Sons Inc.
- Yagmurlu, B. ve Altan, O. (2010). Maternal socialization and child temperament as predictors of emotion regulation in Turkish preschoolers. *Infant and Child Development*, 19, 275–296. <https://doi.org/10.1002/icd.64>

Yazar Notu

Bu araştırmada TÜBİTAK 215K180 proje desteğinden kısmen yararlanılmıştır.

Bu çalışmada, proje havuzunda bulunan danışanların verilerinin bir kısmı incelenmiştir. Bu veri havuzu çocuklarla gerçekleştirilen psikodinamik psikoterapi sürecinin etkililiğini incelemek için oluşturulan araştırma programının parçasıdır. Bu veri havuzundan çıkan ve bu araştırmanın rneklemi ile kısmen örtüşen diğer çalışmalar şoyledir: Halfon (2021); Halfon ve Besiroğlu (2021); Halfon, Coskun, Bekar ve Steele (2020); Halfon, avdar ve Kara (2020); Halfon, Doyran, Türkmen, Oktay ve Salah (2020); Halfon, zsoy, Kara ve avdar (2020).

The Psychometric Properties of the Reflective Functioning on the Parent Development Interview

Summary

Mentalization is the ability to understand and infer behaviors of oneself and others based on mental states such as beliefs, wishes, intentions, needs, and feelings (Fonagy et al., 1998). Mentalization, in general, has been operationalized as reflective function (RF). Parental reflective function (PRF) is defined as parents' capacity to be sensitive toward their children and reflect upon their mental states. It plays a significant role in children's affect development and regulation, self-knowledge, and social understanding (Fonagy et al., 2002; Fonagy & Target, 1998; Grienberger et al., 2005; Slade, 2005). The Parent Development Interview (PDI) has been used to assess PRF in parent-child relationship and parenting experiences (Slade et al., 2003).

The PDI assesses parents' capacity to reflect upon their own experiences as parents, their children's mental experiences, and the relationship between them (Slade et al., 2003). It includes questions about parents' current relationship with their children and requires parents to provide examples from everyday life (Slade, 2005; Slade, Bernbach, Grienberger et al., 2005). The PRF coding asks parents to label mental states as well as reflect upon them. Higher PRF represents parents' ability to preserve their RF capacity in emotionally laden situations and awareness of essential mentalization aspects in an interaction. Rudimentary PRF represents parents' capacity to mentalize about themselves and their children without reflective capacity. Negative or limited PRF represents the use of hostile, evasive, bizarre (in which it is hard to understand without the assumption of irrationality), and/or inappropriate statements without reflection on mental states.

Research has mostly focused on PRF as a unitary construct and used the overall PRF score. Yet, some studies revealed the multidimensional structure of the PRF as having child- (i.e., parents' reflective function about child's feelings), relation- (i.e., parents' reflective function about a mother-child relationship), and self-focused (i.e., parents' reflective function about their own feelings) dimensions (Borelli et al., 2016; Smaling et al., 2016; Suchman et al., 2010). Despite the limited investigation, research in middle childhood revealed the mediator role of PRF for the transmission of attachment security from parents to children (see Katznelson, 2014, for review). Other research demonstrated the associations of PRF with children's attachment security (Borelli et al., 2016), mentalization (Scopesi et al., 2015), affect regulation (Camoirano, 2017; Fonagy et al., 2002), and linguistic aptitude (Taumoepeau & Ruffman, 2006; Wade et al., 2018). Also, it influences parenting behaviors like responsiveness,

which in turn has an effect on children's behavioral adjustment as protective factor for internalizing (Benbassat & Priel, 2012) or risk factor for externalizing problems (Borelli et al., 2016; Ha et al., 2011). Moreover, PRF has an inverse association with traumatic childhood history (Berthelot et al., 2015; Ensink et al., 2016; Wade et al., 2018).

Despite being the gold standard for measuring mentalization (Sleed et al., 2018), this coding system has not yet been adapted in Turkey. The study's main goal was to test the psychometric properties of the RF coding system on the PDI with a sample of mothers who applied to a university mental health clinic seeking services for their children. This study investigated the factor structure, reliability, and external validity of the RF coding system on the PDI.

Method

Data were collected from 115 mothers whose children were referred to the psychological counseling center. Mothers' age ranged between 24 and 53 years ($M_{age} = 36.01$ years, $SD = 4.96$). Forty-eight girls (41.7%) and 67 boys (58.3%) were referred to the psychological counseling unit. The age of the children ranged between 3 and 10 years ($M_{age} = 6.99$ years, $SD = 2.09$).

Mothers were interviewed via Parent Development Interview to assess their PRF. The interview approximately lasted for 90 minutes. Then, mothers filled out the intake form for background information, Experiences in Close Relationships-Revised for their attachment style, Emotion Regulation Checklist for children's affect regulation, Adverse Childhood Experiences Study Questionnaire for children's childhood history of trauma, and Child Behavior Checklist for children's problem behaviors. While mothers were filling the forms, children were separately administered expressive language subtest of TIFALDI in a silent room. The test lasted for 5 minutes. The interview was videotaped, transcribed, and coded for PRF. The researchers did not code PRF of the participants to whom they administered the research protocol.

Results and Discussion

Factor analyses revealed an excellent fit of the three-factor model with child-, relation- and self-focused dimensions. The PRF dimensions showed good internal consistencies. Child-focused PRF was associated with socioeconomic status. Relation-focused PRF was related to parents' avoidant attachment style, education level, socioeconomic status, number of children mother has, and children's positive and adverse experiences. Self-focused PRF was associated

with the number of children mother has, children's expressive language, affect regulation, and externalizing problems. Our findings demonstrated the coding system's reliability and validity and supported the multidimensional structure of PRF in Turkey. They showed the good properties of relation-focused PRF and the need for improvement on child-focused PRF. The use of RF coding system in a clinical setting would help the clinicians to detect the major impairments of parental mentalization, which, in turn, would increase the efficiency of psychotherapies.